

Agroforestry

O verleg rond agroforestry komt op kruissnelheid

Op 23 januari kwam de themagroep agroforestry samen. Paul Hendrickx stelde de resultaten voor van zijn **experimenten met bomenlandbouw op de proeftuin in Pamel**.

Die tonen aan dat er een meerwaarde ontstaat, wanneer kleinvee (zoals geiten) ingeschakeld wordt in een systeem van bv. kleinfruitteelt. Geiten grazen vrij selectief – alvast wanneer ze aan ketting zitten - en kunnen het onkruid wieden en het arbeidsintensieve dieven (wegnemen van de jonge scheuten) op zich nemen. Ook qua voederwaarde en smaak blijken de bladeren van wilg, valse acacia, moerbeï, hazelaar e.a. interessant te zijn.

Conclusie van het verhaal is dat bomenlandbouw alvast hout als restproduct levert, maar zeker even belangrijk is wat er nog bijkomt. Bomen verhogen immers niet alleen het organisch stofgehalte van de bodem, maar zorgen ook voor de mineralen die via het blad naar boven worden gepompt. Om die reden werden de perceeltjes op arme zandgronden traditioneel omzoomd met eiken. Bij het laag knotten van bvb. treurwilgen kunnen deze veevoeder produceren dat door het vee zelf afgegeten kan worden. Op die manier wordt arbeid bespaard. Bovendien kunnen wilgen water zuiveren en gronden draineren. Er moet weliswaar nog veel denkwerk gebeuren rond de verschillende combinaties, maar dat belet ons niet nu al bomen te planten."

Een andere genodigde was Hedwig Scheer, een man die bulkt van de informatie over bomen en van de goesting om er te planten. Hij liet ons o.a. de vrucht van de valse christusdoorn ruiken. Ronny Aerts

was meteen verkocht en dacht luidop aan yoghurt met chocoladesmaak van eigen bodem.

Projectwerkgroep

Op 25 januari kwam de **projectwerkgroep van het Natuur en Milieueducatie-project** rond agroforestry (looptijd 2 jaar) voor de eerste keer bijeen. Veelbelovend is dat het Innovatiesteunpunt van de Boerenbond alvast bereid is om hier een langer durende samenwerking van te maken, omdat het thema hen sterk aanspreekt. Vooral het hogere rendement, maar ook de diversificatie (naar eigen energiewinning toe bv.) past perfect in de tijdsgeest. Ook lid is Ronny Aerts, melkveehouder bij De Ploeg in Herselt, die eind dit jaar bomen zal aanplanten op zijn bedrijf, om kostenefficiënter en milieuvriendelijker te boeren. Ook de voorlichters rond erosiebestrijding willen boeren sensibiliseren rond agroforestry.

Academische interesse

Vanuit academische hoek is er vertegenwoordiging vanuit de landbouweconomie: het Instituut voor Landbouw- en Visserij-

onderzoek (ILVO) wil meer onderzoek van integrale landbouwsystemen, in samenspraak met maatschappelijke actoren zoals Wervel. Voorts is het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) sterk geïnteresseerd om mee te werken, niet het minst omdat de populierverwerkende industrie geconfronteerd wordt met steeds minder grondstoffen. Tenslotte zit het Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen mee in het project, omdat één van de bedoelingen is om lokaal duurzame bouwmaterialen te produceren, op basis van hennepvezel en hout(vezel).

De verschillende leden van de projectwerkgroep kijken allen uit naar de verdere samenwerking en willen meewerken aan de wetenschappelijke onderbouwing van agroforestry.

UNEP wil 1 miljard bomen aanplanten dit jaar tegen klimaatopwarming

Het milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) heeft een campagne gelanceerd om in 2007

één miljard bomen aan te planten voor de toekomstige generaties. Op die manier zou de klimaatopwarming binnen veilige grenzen gehouden kunnen worden.

Recent onderzoek van Yale University toont aan dat agroforestry (het inbrengen van bomen in een gemengd landbouw-systeem) het grootste potentieel heeft om koolstof blijvend vast te leggen in de gematigde streken. Niet alleen omdat

er koolstof in bodem en bomen wordt vastgelegd, maar ook omdat de druk op het bos in de tropen zo kan verminderen door verhoogde houtproductie in de gematigde streken. Bij ontbossing in de tropen (waar nog altijd het meeste van ons hout gehaald wordt) komt immers naar verhouding enorm veel koolstof vrij, omdat daar praktisch alle koolstof in de vegetatie zit en heel weinig in de bodem. Het verlies van

oerbossen in de wereld draagt meer bij tot de koolstofuitstoot elk jaar dan de transportsector!

De onderzoekers stellen dat de adoptie van agroforestry-maatregelen enorm zal versnellen wanneer deze vastlegging van koolstof verrekend kan worden in de globale handel in emissierechten. Toch blijkt nu al dat agroforestry de laatste tien jaar steeds populairder wordt in de Verenigde Staten.

Jeroen Watté

Landbouw 2015

Wereldvoedseldag (16 oktober) was de startdag van de campagne Landbouw 2015. Een brede samenwerking van ontwikkelingsorganisaties, milieuverenigingen, consumentengroepen en groepen voor duurzame landbouw heeft geleid tot een gezamenlijke campagne die over twee jaar loopt in Vlaanderen. In Wallonië loopt een soortgelijke campagne. Daarom vond de startdag dan ook plaats in de Belgische hoofdstad.

De campagne haakt in op “De tijd loopt”, een campagne die de Millennium-doelstellingen van de Verenigde Naties in de kijker zet. De eerste doelstelling is: bestrijding van armoede en honger. In cijfers: halvering daarvan tegen 2015.

Geen voedselhulp, wel steun aan de landbouw

Het is waar dat honger soms een gevolg is van natuurrampen of van oorlog en ander menselijk falen. En dan is noodhulp nodig, ook voedselhulp. Dat betekent echter niet dat die onmiddellijk van over de oceanen moeten komen. Dikwijls kunnen andere delen van het land of naburige landen voedsel leveren, dat trouwens beter bij de lokale voedingsgewoonten aansluit. Zuid-Zuidhulp dus.

Armoede en honger bestrijden betekent in vele landen echter

minstens evenzeer de landbouw bevorderen. Want ook plattelandbewoners, ook “boeren”, lijden – paradoxaal genoeg – honger, zijn ondervoed of missen evenwichtige voeding.

Vrije markt vs. landbouwbeleid

Internationale vrijhandel kan dan misschien wel tot “globale” voordelen leiden. De overlevingsboeren en de kleine boeren worden er echter niet beter van. Waarom ontzeggen de ‘oude’ noordelijke landen nu de ‘nieuwe’ zuidelijke landen het recht om hun landbouw te steunen en te beschermen tegen invoer, terwijl ze dat voor hun eigen landbouw wel hebben gedaan en nog doen?

De basisidee achter de campagne Landbouw2015 is dan ook dat Millenniumdoelstelling 1, honger met de helft te doen afnemen, enkel kan worden bereikt door ook voor de landbouw een ‘juiste’ doelstelling voorop te stellen en met het oog daarop de nodige maatregelen te nemen.

Aan tafel rond duurzame landbouw

Die doelstelling is vanzelfsprekend een duurzame landbouw. Vanzelfsprekend? Daarover zullen we de volgende paar jaren met de brede coalitie van Zuid en Noord, producenten en consumenten,

milieu en landbouw, toch nog even grondig van gedachten moeten wisselen.

Wervel is gewoon die verschillende invalshoeken te verenigen en zal in de campagne dan ook de verschillende partners rond de tafel brengen. Zeker ook op het lokale vlak.

Gesneden brood & debatten

De lopende campagne “**Denk globaal, eet lokaal**” is dan ook gesneden brood voor plaatselijke acties. En ook ons thema “Verder dan de soja” levert een zeer concreet voorbeeld van de nefaste gevolgen van de liberalisering van de wereldhandel, als het om landbouw gaat. We hebben bovendien alternatieven te bieden ten bate van een landbouw met toekomst die milieuvriendelijk is, die voedselsovereiniteit garandeert, zowel hier als in andere landen, ook in die landen waar tegen 2015 de helft minder honger zou moeten zijn.

In het kader van deze campagne worden in elke provincie debatten georganiseerd. Voor Limburg werd de Limburgse Wervelbasisgroep gevraagd om het debat voor te bereiden en te trekken. Op 7 maart liep het Provinciehuis in Hasselt vol voor een debatavond onder de titel: ‘Boerendiversiteit: voedsel verzekerd in 2015!’

Paul Beghin